

Hovrätten för Västra Sverige

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 6

INKOM: 2021-02-24
MÅLNR: B 18677-19
AKTBIL: 53

Överklagande av Göteborgs tingsrätts dom 2021-02-08, B 18677-19

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Rote 34

INKOM: 2021-03-09
MÅLNR: B 1962-21
AKTBIL: 1

Klagande

Kammaråklagare Helene Gestrin, Åklagarkammaren i Linköping

Motpart

Evertsson, Henrik
19870303-8235
Bogata 25 C
0655 Oslo
Norge

Offentlig försvarare

Eriksson, Johan
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Motpart

Andersson, Linus
19830408-4133
Skogsviksvägen 32
423 61 Torslanda

Offentlig försvarare

Gaestadius, Hans
Gaestadius Advokatbyrå AB Västra Hamngatan 20
411 17 Göteborg

Saken

Brott mot lagen om skydd för gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget
Estonia

Yrkanden

Jag begär att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom den 8 februari 2020,
dömer Henrik Evertsson och Linus Andersson för brott mot lagen om skydd för

gravfriden vid vraket efter passagerarfartyget Estonia till villkorlig dom och dagsböter.

Grunder

I likhet med tingsrätten anser jag det vara utrett att Evertsson och Andersson begått sådan gärning som täcks av den s.k. Estonialagens förbud mot undervattensverksamhet. Till skillnad mot tingsrättens majoritet menar jag att de tilltalade ska dömas till ansvar för överträdelse av lagen då det inte står i strid med folkrättens principer eller andra rättsprinciper att döma dem till ansvar för brott. Estonialagen är tillämplig oavsett om de tilltalade begick undervattensverksamheten från en tyskregistrerad båt, som i detta fall, eller om de hade gjort det från en svenskregistrerad båt.

Balansen mellan folkrätten och svensk lagstiftning har diskuterats i Estonialagens förarbeten, proposition 1994/95 s. 9. Där klargör lagstiftaren att svensk domsrätt föreligger vid kränkningar av gravfriden även om det sker från en båt som är flaggad i en stat som inte tillträtt gravfridsavtalet. Samtidigt tydliggör man att svenska myndigheter inte har ingripanderätt mot ett sådant fartyg under tiden som det befinner sig på internationellt vatten utan att ingripanden kan få skjutas upp. Synen att svensk domsrätt kan föreligga även vid gärningar som sker på internationellt vatten delas av HD i NJA 2004 s. 255 (Oljan från Alambra) och av skribenterna Mark Klamberg, Ove Bring, Said Mahmoudi och Pål Wrange i bilagd debattartikel som kommenterar nu överklagad dom och menar att tingsrätten gjort en felaktig bedömning (DN debatt den 19 februari 2021). Någon utförlig praxis eller doktrin i övrigt att peka på finns inte, då lagstiftningen hittills har varit oprövad.

Om tingsrättens syn vore korrekt, att tysk lag gällde ombord på båten och också omfattade svenskarna ombord när de genomförde sina undervattensaktiviteter, så har tingsrättens resonemang dessutom avstannat innan samtliga relevanta bedömningar har gjorts. Om båten vore tyskt territorium och alla ombord enbart lydde under tysk lag så kvarstår det faktum att undervattensaktiviteten samtidigt utfördes i det internationella vattnet, som inte är tyskt territorium. Där gäller Estonialagen för de tilltalade. Det är att jämföra med att någon står i Norge intill gränsen till Sverige och håvar upp kräftburar ur en svensk sjö eller skjuter någon som befinner sig i Sverige. Brottet inträffar på två platser samtidigt.

Bevisning

Muntlig bevisning

1. Förhör med tilltalade Linus Andersson och Henrik Evertsson som medger de faktiska omständigheterna men förnekar brott.

2. Vittnesförhör med Ville Puustinen (hörd med stöd av finsk tolk), befälhavare på det finska kustbevakningsfartyget Turva, angående hans iakttagelser av aktiviteterna på båten Fritz Reuter och Turvas kontakter med fartyget Fritz Reuter för att bevisa att de tilltalade olovligen har utövat undervattensverksamhet i det fridsförklarade området vid vraket av det sjukna passagerarfartyget Estonia där sådan verksamhet inte får bedrivas.

Skriftlig bevisning

1. Utskrift av samtal via VHF mellan det finska kustbevakningsskeppet Turva och Fritz Reuter, förundersökningsprotokollet sid 70-72,
2. Spårningshistorik för fartyget Fritz Reuter från tysk sjöpolismyndighet, förundersökningsprotokollet sid 21-27,
3. Positionsangivelser från Tyskland, förundersökningsprotokollet sid 28-50,
4. Foton med positionsangivelse från finsk kustbevaknings överflygningar av fartyget Fritz Reuter den 25 september, förundersökningsprotokollet sid 51-69,
5. PM med bilder från värmekamera som visar utförd undervattensverksamhet, förundersökningsprotokollet sid 73-76,
6. Positionsangivelser från Finland, förundersökningsprotokollet sid 77- 83,
7. PM angående Fritz Reuters positioner, förundersökningsprotokollet sid 88-90,
8. Bild från finsk kustbevakning om Fritz Reuters position vid undervattensverksamhet, förundersökningsprotokollet sid 109 och
9. Uppgift från tysk sjöpolismyndighet om noteringar i fartyget Fritz Reuters loggbok om att undervattensverksamhet skett den 23 och 24 september 2019 och att det fanns en kabelstyrd undervattensrobot med kamera ombord, förundersökningsprotokollet sid 10-13 och särskilt sid 12-13,

allt för att bevisa att de tilltalade olovligen har utövat undervattensverksamhet i det fridsförklarade området vid vraket av det sjukna passagerarfartyget Estonia där sådan verksamhet inte får bedrivas.

Handläggning

Hänvisning till handlingar önskas. Händelseförloppet är i sig otvistigt. Väsentliga delar av den skriftliga bevisningen kommer att gås igenom av åklagaren och bevispunkt 1 kommer att föredras.

Förhören kan upptas genom uppspelning av de förhör som hölls i tingsrätten.

Helene Gestrin